

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Enhed: KOMOK
Sagsbeh.: nmj
Sags nr.: 1205900
Dok. Nr.: 935765
Dato: 23. maj 2012

Notat om høringssvar i forbindelse med om forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner

(Justeringer af udligningssystemet)

Lovforslaget blev sendt i høring hos KL den 21. maj 2012 med frist den 23. maj 2012. Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 23. maj 2012 modtaget høringssvar fra KL.

I høringssvaret understreges det indledningsvist, at KL efter sædvanlig praksis ikke ønsker at tage stilling til den konkrete fordeling mellem kommunerne. Dette er en opgave for regeringen og Folketinget. KL nævner videre, at der er mange forskellige muligheder for at justere udligningen, og der ikke er én objektiv korrekt løsning.

Særtilskudspuljer til vanskeligt stillede kommuner

I høringssvaret nævner KL, at KL i sit høringssvar til Finansieringsudvalgets betænkning tilkendegav, at det var positivt, at flere af Finansieringsudvalgets modeller muliggjorde en reduktion af puljen til vanskeligt stillede kommuner.

KL finder det på den baggrund beklageligt, at lovforslaget indebærer en udbygning af ordningerne for særtilskud til kommunerne. Særtilskudspuljerne fordeles efter ansøgning, og det er efter KL's opfattelse ikke holdbart i længden, når der er så store beløb, som der lægges op til i lovforslaget.

KL nævner videre, at der foreslås oprettet en ny pulje til kommuner, som i visse dele af kommunen har en overrepræsentation af borgere med sociale problemer. KL finder det beklageligt, at det ikke er fundet muligt at tage højde for disse forhold i det generelle tilskuds- og udligningssystem.

Endelig nævner KL, at udbygningen af særtilskudspuljerne efter KL's opfattelse bør finansieres af staten. Det gælder det fulde tilskudsbeløb ud over de permanente niveauer i 2012 for de allerede eksisterende tilskudsordninger.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Økonomi- og Indenrigsministeriet er enig med KL i, at der overordnet set bør sigtes mod en begrænsning af særtilskudsmidlerne. Men det må dog også erkendes, at der er nogle særlige forhold i enkelte kommuner, som ikke i tilstrækkeligt omfang kan opfanges af det generelle tilskuds- og udligningssystem. Derfor vil der fortsat være behov for særtilskudsmidler.

Lovforslaget indebærer en reduktion af de eksisterende særtilskudspuljer, men samtidig oprettes der en ny social særtilskudspulje, som sigter på problemstillinger i mere afgrænsede områder.

Den eksisterende særtilskudspulje til særligt vanskeligt stillede kommuner har i de senere år været ekstraordinært forhøjet, og udgør i 2012 550 mio. kr. Denne pulje fastsættes til 400 mio. kr. i 2013 og 2014, mens aftalen indføres. Der vil således i de første år fortsat være tale om en ekstraordinær forhøjelse, men dog på et lavere niveau end tidligere. Fra og med 2015 er der ikke forudsat forhøjelser af denne pulje, som i henhold til loven udgør 175,8 mio. kr. i 2012 pris- og lønniveau. Even-

tuelle ekstraordinære forhøjelser af puljen herefter vil dog efter normal praksis indgå i de årlige økonomiforhandlinger mellem regeringen og KL.

Den eksisterende særtilskudspulje til kommuner i hovedstadsområdet med økonomiske vanskeligheder reduceres fra 0,07 pct. til 0,05 pct. af beskatningsgrundlaget i hovedstadskommunerne. Samtidig omlægges kommunernes bidrag til ordningen, således at bidraget fremover fordeles på hovedstadskommunerne efter beskatningsgrundlag i stedet for efter indbyggertal.

Den eksisterende særtilskudspulje til medfinansiering af projekter i kommuner, som modtager EU-tilskud, foreslås afskaffet. Puljen udgør i 2012 21,4 mio. kr.

Samlet set er der således tale om en væsentlig reduktion af de eksisterende særtilskudspuljer.

Partierne bag aftalen om justeringer af udligningssystemet er enige om, at der samtidig skal oprettes en ny social særtilskudspulje med henblik på at kunne yde tilskud til de kommuner, som i visse dele af kommunen har en overrepræsentation af borgere med sociale problemer. Ministeriet er principielt enig med KL i, at det ville være mest hensigtsmæssigt, hvis der kunne tages højde for disse forhold i det generelle tilskuds- og udligningssystem. Men det må på den anden side erkendes, at der er tale om særlige forhold med større problemer i mere afgrænsede områder, som vanskeligt kan opfanges i det generelle system. På den baggrund vurderes det hensigtsmæssigt at oprette en social særtilskudspulje.

Med hensyn til finansieringen af den nye særtilskudspulje skal det bemærkes, at en del af finansieringen tilvejebringes via et bidrag fra hovedstadskommunerne på 0,03 pct. af beskatningsgrundlaget. Den resterende del finansieres af det kommunale bloktilskud. Efter KL's opfattelse burde det i stedet finansieres af staten. Ministeriet skal hertil bemærke, at hensigten med oprettelsen af særtilskudspuljen ikke er at forøge det samlede kommunale forbrug, men at foretage en omfordeling til kommuner med særlige behov. Derfor må de ekstra midler til særtilskud modsvares af en tilsvarende nedsættelse af det kommunale bloktilskud, således at det samlede tilskud til kommunerne holdes uændret.

Skattetilpasninger

KL nævner, at der vil blive givet mulighed for skatteforhøjelser inden for en ramme på 250 mio. kr. Samtidig vil der blive givet tilskud til tilsvarende skattenedsættelser. KL finder, at målsætningen om at holde den samlede skat i ro kan fremmes yderligere ved at give kommuner med tab et større incitament til helt at undgå skattestigninger eller til at begrænse disse.

KL forudsætter, at staten ikke i forbindelse med den kommende økonomiaftale for 2013 vil modregne muligheden for skattestigninger i balancetilskuddet til kommunerne. Endvidere er det KL's opfattelse, at det ikke er rimeligt, at kommunerne pålægges at bære finansieringen af tilskuddet på 188 mio. kr. til nedsættelsen af skatten i 2013. KL noterer sig i den forbindelse, at spørgsmålet om skattetilpasninger vil blive inddraget i forhandlingerne om økonomiaftalen.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at spørgsmålet om skattetilpasninger – som KL også bemærker – vil indgå i økonomiforhandlingerne mellem regeringen og KL.

Det skal dog overordnet bemærkes, at ordningen er baseret på en forudsætning om uændret skat for kommunerne under ét. Det vil sige, at nogle kommuner får mulighed for at forhøje skatten, mens andre kommuner sætter den tilsvarende ned. Det har ikke været hensigten, at muligheden for skatteforhøjelser i nogle kommuner skulle medføre en samlet stigning i beskatningen eller i den samlede finansiering af den kommunale sektor.

Det skal ligeledes bemærkes, at formålet med tilskuddet til de kommuner, der sætter skatten ned, er at lette tilpasningen til det lavere skatteprovenu og at styrke kommunernes incitament til at nedsætte skatten. Men hensigten er ikke at tilføre ekstra midler til den kommunale sektor. Tilskuddet finansieres derfor af det kommunale bloktilskud.

Ændringer i det generelle tilskuds- og udligningssystem

KL nævner, at der med lovforslaget sker en væsentlig justering af opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov. Ændringerne omhandler indførelse af flere aldersgrupper i opgørelsen af det demografisk betingede udgiftsbehov, indførelse af nye sociale kriterier og justeringer af eksisterende sociale kriterier. Endvidere tages der med lovforslaget i udligningen fremover højde for produktionsjords lavere skatteværdi. KL har ingen bemærkninger til disse ændringer.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at de afgørende elementer i lovforslaget er de nævnte ændringer i udligningssystemet, herunder justeringen af opgørelsen udgiftsbehovet med nye og ændrede kriterier og en tilpasset indregning af værdien af produktionsjord i opgørelsen af beskatningsgrundlaget.

Ministeriet har noteret sig, at KL ikke har bemærkninger til disse ændringer.

Overgangstilskud

KL kan støtte, at der oprettes en overgangsordning, men KL finder ikke, at ordningen er tilstrækkelig. Overgangsordningen kunne efter KL's opfattelse forbedres ved at nedsætte grænsen for tab, der omfattes af ordningen og ved, at ordningen forlænges fra et til to år.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at overgangsordningen indebærer et overgangstilskud i 2013 svarende til den del af den enkelte kommunes tab, som overstiger 0,2 pct. af kommunens beskatningsgrundlag.

Grænsen på 0,2 pct. af beskatningsgrundlaget har også tidligere været anvendt ved omlægninger af udligningen, og i tidligere ordninger er grænsen herefter blevet forhøjet med 0,2 procentpoint årligt. I dette tilfælde er der dog ingen kommuner, der forventes at få tab på over 0,4 pct. af beskatningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være grundlag for at yde overgangstilskud over flere år.

Årlig status

KL har noteret sig, at partierne bag aftalen om justeringer af udligningen årligt vil gøre status på ændringerne. KL skal i den forbindelse understrege, at det er vigtigt, at der er sikkerhed om rammerne for kommunernes økonomi. Udligningssystemet bør som udgangspunkt være så godt, at det ikke er nødvendigt med løbende justeringer af systemet.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal bemærke, at det ikke er hensigten at gennemføre årlige ændringer af systemet. Ministeriet er enig med KL i, at der så vidt muligt bør være sikkerhed for kommunernes økonomi, og at udligningssystemet ikke bør justeres løbende. Systemet må dog på den anden side følges løbende med henblik på at gøre status for, hvorledes systemet virker i forhold til udviklingen i kommunernes økonomi.